TORNIO-
MUONIO-
JOKI-
SEURA
ry

Yli 30 vuotta

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta

ymv@eduskunta.fi

Turtola 13. kesäkuuta 2018

Viite : MmV:n lausuntopyyntö 5.6.2018 – ITÄMEREN LOHENKALASTUSKIINTIÖT 2019

Lohi on anadrominen kala ja poikkeaa oleellisesti merellisistä kaloista. Anadromisista kaloista on erikseen säädetty merilaissa [YK:n merioikeussopimuksen V osan 66 artikla, ns. *kutuvaltioperiaate*]. Vaikka YK:n merilakia muutoin noudatetaan, Itämerellä lohenkalastusta hallinnoidaan ja lohta pyydetään vanhakantaisesti merellisten kalojen tavoin. Kansalliset lohikiintiöt määrätään päältä merelle. Kansalliseen lohistrategiaan kirjattiin selvitettäväksi "*lohenkalastusmuotojen taloudellinen analyysi ja kantakohtaisen kalastuksen biologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset.*" Ruotsissa tehdyistä ratkaisuista poiketen MMM ei vieläkään halua luoda menettelyä, jossa vaelluskalojen pyynnin kohdentamista käsiteltäisiin.

MmV lausui 29.9.2017: "*Suomi kannattaa TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti*." Lepsu lausuto ei sitouttanut Suomea ICES:in neuvonantoon. Lopputulemaksi tuli, että MMM:n elinkeinokalatalousosasto kasvatti Suomen lohikiintiötä tälle vuodelle sen perusteella, ettei edellisen vuoden kiintiötä oltu saatu kalastettua täyteen. Siis; koska lohta ei ollut riittävästi, kalastusmahdoillisuuksia lisättiin kasvattamalla kiintiötä. – Arvoisat kansanedustajat; yhtälö on huono, jos entistäkin vähemmästä pitää saada entistä enemmän.

ICES ei ole antanut neuvoa kiintiölisäyksiin saalisvajauksen perusteella. Valtioneuvoston vahvistamassa lohi- ja meritaimenstrategiassa Suomi on kansallisesti sitoutunut noudattamaan tieteellistä neuvonantoa. Tämä tarkoittaa 29 %:n pienennystä Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohenkalastukseen, 64.943 lohen kokonaiskiintiötä

TAC Sub.div. 22-31. Viime vuosina olemme esittäneet lohikiintiön leikkaamista 20%:lla. Syy selviää tästä ICES:in neuvonannon kaaviosta [ICES advice 2019, sivu 2, fig.1]. Liitteenä meidän asiasta tekemämme kaavio vuodelta 2012.

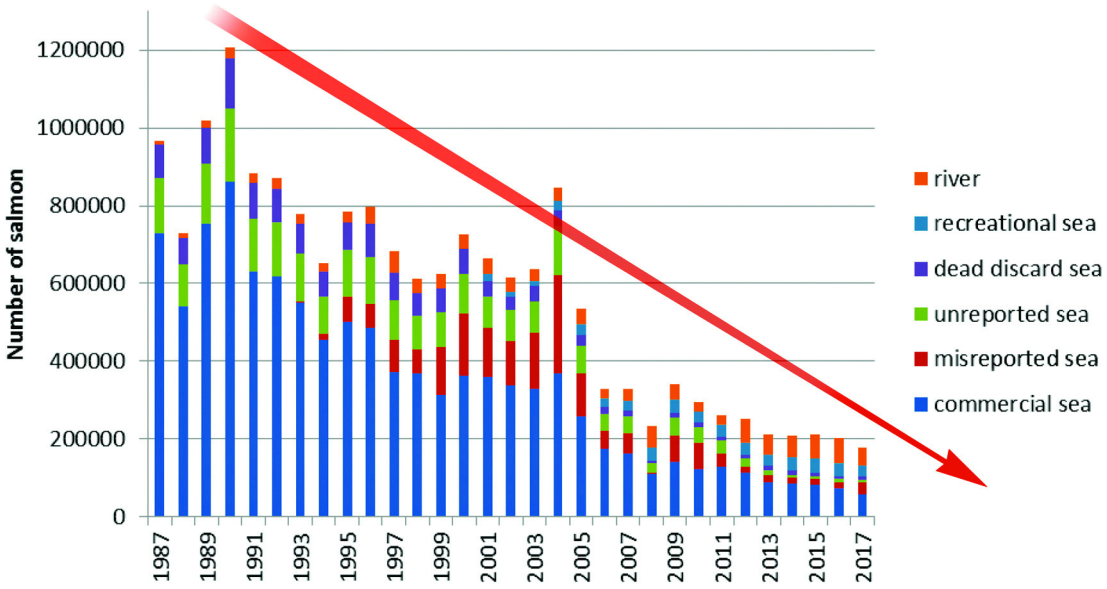

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa 11/2012 vp valiokunta ”*pitää valtioneuvoston kannasta poiketen välttämättömänä Itämeren lohenkalastuksen säätelyjärjestelmän uudistamista yhteisen kalastuspolitiikan uudistamisen yhteydessä. Valiokunta katsoo, että lohenkalastuksen säätely tulee erottaa EU:ssa muusta merikalastuksen säätelyjärjestelmästä ja tarkastella myös artiklan 5 määrittelyjä lohen kannalta. Määrittelyjen edut ja haitat tulee arvioida esimerkiksi Tornionjoen lohenkalastuksen säätelyn kehittämisen kannalta. Vaelluskalakantojen kalastuksen säätelyn periaatteet tulee toteuttaa noudattaen YK:n merioikeusyleissopimusta, jonka V osan 66 artiklassa säädetään anadromisten kalakantojen hallinnasta muista kalalajeista erillisenä.*”

Onko eduskunnan tahto toteutunut? - Ei ole! - Yli neljännesvuosisata on harjoiteltu lohen sekakantojen kiintiökalastusta. Nyt on uudelleen arvioinnin paikka. Odotamme Teiltä pikaista puuttumista aivan väärään suuntaan luiskahtaneeseen lohipolitiikkaan. Suomen tulisi kaikin tavoin noudattaa yhteisesti sovittua linjaa luonnonlohien sekakantakalastuksen lopettamiseksi. Mitä pienempi merikiintiö lohelle asetetaan, sitä paremmin YK:n merilain 66 artikla , RIO:n sopimus ja EU:n perusoikeuskirjan 17 artikla toteutuvat. Sitä kautta saavutetaan myös suurin taloudellinen hyöty.

Tehdyn tapaustutkimuksen mukaan yksinomaan Tornionjoen alueen kalastusmatkailu toi viime vuonna 10,8 miljoonaa euroa aluetaloudellista hyötyä ja loi kausityöntekijöille 140 työtilaisuutta. ”*Erämatkailun aluetaloudelliset vaikutukset ja vaikutus työllisyyteen ovat lisäksi suuremmat kuin suorat vaikutukset*”, hanketiedotteessa painotetaan. ”*Kalastusmatkailijan kalastaman yhden lohikilon aluetaloudelliseksi arvoksi saatiin laskelmissa 214 euroa ja yhden lohen arvoksi 1 320 euroa.*”

Orian Bondestamin laatiman perusmuistion mukaan Suomi kannattaa sellaisia kalastuskiintiöitä, joilla kestävän enimmäiskäytön MSY:n (Maximum Sustainable Yield) taso saavutettaisiin unionin perusasetuksen 1380/2013 mukaisesti kaikkien lohikantojen osalta viimeistään 2020, joka ICES:n neuvonannon s. 5 taulukon mukaan on todennäköistä vain seitsemällä lohikannalla; se on epätodennäköistä neljällä lohikannalla,

mutta suurin osa, 18 lohikantaa, ei tule saavuttamaan 75 %:n poikastuotantotasoa. Toisin kuin neuvotteleva virkamies perusmuistiossaan väittää (sivu 5), samankokoisena pidetty meripyynti edelleen heikentää kotiin palavien emokanlojen määrää. Bondestamin muistiossa mainitaan, että Suomi kannattaa kiintiön pienentämistä tieteellisen neuvon *suuntaisesti*, mutta on sopivin sanakääntein samassa kappaleessa valmis pitämään kiintiön nykytasollaan. Vastaavalla tavalla Suomenlahden lohikiintiö esitetään pidettäväksi edelleenkin kalastusta rajoittamattomalla tasolla!

Kiintiöiden ylityksiä ja väärin raportointia on tapahtunut koko kiintiöhistorian ajan 1990-luvun alusta lähtien. Alkuvuosina Suomi ylitti kiintiönsä jopa kaksinkertaisesti, yht. n. 500.000 lohen verran. Sen jälkeen Puola on ollut merkittävin vilpin tekijä. Laittoman lohenkalastuksen lisääntymisestä 2017 kertoo se, että lohta nousi jokiin edellisvuosia huomattavasti vähemmän ja uusintakutijoiden määrä romahti puoleen.

Toisaalta lohen tärkeintä ravintokalaa, silakkaa, on pyydetty vuosien ajan minkkeinruoaksi liian kanssa. Sen seurauksena lohen tiamiininpuutoksen M-74 vuoksi n.50% poikasista kuolee jo ruskuaispussivaiheessa. Lohen meripyynnistä on päätettävä *varovaisuuperiatteen* mukaisesti. ICES:in neuvonannon varsinainen perussisältö selkiää ensimmäisestä luvusta. Se on selkeä tarve siirtyä kantakohtaiseen kalastukseen. Neuvonanto annetaan, koska EU sitä kysyy; ICES antaa kohteliaasti neuvon myös sekakantakalastukselle. Se ei ole optimaalinen biologinen arvio, vaan paremminkin kompromissi, jotenkin hyväksyttävä määrä väärin tekemiselle.

Lohi ei ole merilohi, lohi ei voi lisääntyä merellä. Lohi on jokista luonnonvaraa, jokatekee syönnösvaelluksensa merelle. Kannan säilymiseksi sen on päästävä kotijokeensa kutemaan. Viittaamme oikeuskansleri Jaakko Jonkan ratkaisuun OKV/1131/1/2011. Pahoitimme oikeutetusti mielemme siitä, ettette kutsuneet meitä kuultavaksi, kuten ette kutsuneet viime syksynäkään. Kun Tornionjoen lohikannan kalastuksesta Itämerellä päätetään, se on meille Torniojokivartisille erityinen ympäristöasia, jossa me olemme *asianosaisia* – tämä tulee muistaa. Sellainen toiminta, joka rajoittaa meidän osallistumisoikeutta sekä tiedonsaanti-, muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta, rikkoo Århusin yleissopimusta vuodelta 1998 [Sops122/2004].

Kunnioittavasti

Kalervo Aska, pj.
Tornio-Muoniojokiseura ry

jokiseura@tornionjoki.fi
www.jokiseura.fi

TORNIO-MUONIOJOKISEURA ry:lle Antti@Sorro.fi 12012012

